

SAMENVATTING

MONITOR VRIJETIJDECONOMIE RIVIERENLAND 2014

In 2015 heeft het Regionaal Bureau voor Toerisme Rivierenland, in opdracht van Regio Rivierenland, de Monitor Vrijetijdseconomie over 2014 laten uitvoeren. In 10 regiogemeenten is onderzoek gedaan naar bestedingen en werkgelegenheid in de vrijetijdsector. De monitor is eerder uitgevoerd in 2011. Door resultaten te vergelijken krijgen we tevens inzicht in de ontwikkeling van de vrijetijdseconomie in afgelopen jaren.

Kijk voor meer informatie en de animatiefilm op Rivierenland.biz/monitor.

VERBLIJFSTOERISME

Ruim 400.000 overnachtingen in Rivierenland in 2014

In 2014 hebben **406.054 overnachtingen** plaatsgevonden in Rivierenland. Het gros hiervan (53%) wordt, net als in 2011, doorgebracht op een camping. Ten opzichte van 2011 heeft er een forse daling plaatsgevonden in het aantal overnachtingen: -22%. Vrijwel alle categorieën laten een daling zien, met uitzondering van de minicampings waar een groei van 2% in het aantal overnachtingen heeft plaatsgevonden. De totale capaciteit in verblijfstoerisme, gemeten in aantal bedden, is slechts gedaald met 2% (de sluiting van het Apollo Hotel wordt grotendeels gecompenseerd door een toename in B&B bedden). Gezien de fors grotere daling in het aantal overnachtingen kan geconcludeerd worden dat de bedbezetting gedaald is. Dat geldt voor alle accommodatievormen.

Accommodatievorm	Aantal overnachtingen	Percentage van totaal	Verskil 2011-2014
Hotels (> 3 sterren)	76.533	18,9%	-34,3%
B&B's	29.884	7,4%	-18,8%
Minicampings toeristisch	32.921	8,1%	+1,9%
Campings toeristisch	216.337	53,3%	-18,8%
Groepsaccommodaties	8.913	2,2%	-29,7%
Bungalows	17.405	4,3%	-42,5%
Watersport passanten	24.061	5,9%	-8,8%
Totaal aantal overnachtingen	406.054		-22,1%
Campings vast*	4.682		+6,3%
Watersport vast*	4.636		-1,4%

* Het gaat hier om het aantal vaste plaatsen.

Verblijfstoerisme goed voor een kleine € 53 miljoen aan bestedingen en 648 FTE

De totale bestedingen in het verblijfstoerisme in 2014 komen neer op **€ 52.962.770,-**. Net als in 2011 zijn de vaste gasten op campings verantwoordelijk voor het grootste gedeelte van de bestedingen (34%). De totale bestedingen in het verblijfstoerisme zorgen voor een omvang in de werkgelegenheid die gelijk staat aan **648 FTE**.

Ten opzichte van 2011 zijn de bestedingen in het verblijfstoerisme met 11% gedaald. Vooral de bestedingen bij hotels, campings en bungalows zijn flink gedaald (respectievelijk -33%, -28% en -40%). De grootste verklaring voor de totale daling van de bestedingen is de afname van het aantal overnachtingen, maar er heeft ook een verschuiving plaatsgevonden in het aanbod. Door de sluiting van het Apollo Hotel is er capaciteit verloren gegaan die zorgdroeg voor relatief hoge bestedingen per bezoeker. De compensatie met B&B accommodaties kan dat niet opvangen omdat de bestedingen per nacht daar lager liggen.

Overall gezien is er echter wel sprake van een positieve bestedingsontwikkeling. 22% minder overnachtingen, zorgen voor 'slechts' 11% minder bestedingen. Ook de bestedingen door vaste gasten (verantwoordelijk voor 60% van het totaal), zijn stabiel gebleven en zelfs gegroeid. Dat heeft een groot schade beperkend effect op het totaal.

Accommodatievorm	FTE	Bestedingen	Percentage van totaal (bestedingen)	Vershil 2011-2014 (bestedingen)
Hotels middenklasse en luxe (> 3 sterren)	111	€ 8.686.496,-	16,4%	-32,9%
B&B's	34	€ 2.611.883,-	4,9%	-15,9%
Minicampings toeristisch	10	€ 872.401,-	1,6%	+12,1%
Campings toeristisch	75	€ 6.609.095,-	12,5%	-27,5%
Groepsaccommodaties	5	€ 375.237,-	0,7%	-12,9%
Bungalows	10	€ 793.668,-	1,5%	-40,1%
Watersport passanten	9	€ 771.155,-	1,5%	-5,9%
Campings vast	226	€ 18.488.750,-	34,9%	+6,4%
Watersport vast	168	€ 13.754.085,-	26,0%	+0,1%
<i>Totaal bestedingen</i>	<i>648</i>	<i>€ 52.962.770,-</i>		<i>-11,2%</i>

DAGTOERISME

Bijna 5 miljoen dagtoeristische bezoeken in 2014

In 2014 vonden in Rivierenland **4.934.419 dagtoeristische bezoeken** plaats. Ten opzichte van 2011 is hier sprake van **een stijging met 3%**. De belangrijkste activiteiten zijn uitgaan (22,3%), routegebonden buitenrecreatie (20,1%) en evenementen (14%).

Opvallend is de explosieve groei in oeverrecreatie ten opzichte van 2011 (+55%). Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat de zomer 2011 heel slecht was (de natste zomer sinds 1906), terwijl 2014 een hele mooie zomer kende. De dalingen bij recreatief winkelen en theaterbezoek zijn in lijn met de landelijke trends (respectievelijk -10% en -13% in Nederland). De daling in het museumbezoek is echter tegenstrijdig aan het landelijke beeld, dat een groei van 10% laat zien. Als we naar het aanbod in musea kijken is er 1 museum gesloten ten opzichte van 2011, dat kan een deel van de daling verklaren. De grote afname bij zakelijke bijeenkomsten (-34%) is grotendeels te wijten aan het sluiten van drie zakelijke accommodaties (waaronder het Apollo Hotel), waarmee 10% van de capaciteit verloren is gegaan. Daarbij geldt ook dat dit een recessiegevoelige activiteit is, net als recreatief winkelen en uitgaan.

Categorie	Aantal bezoeken	Percentage van totaal	Vershil 2011-2014
Attracties en bezienswaardigheden	365.094	7,4%	+5%
Musea	57.067	1,2%	-13%
Evenementen	689.369	14,0%	-3%
Rondvaarten	37.561	0,8%	+10%
Golfbanen	143.600	2,9%	+1%
Routegebonden buitenrecreatie	992.432	20,1%	+3%
Recreatief winkelen	359.659	7,3%	-14%
Oeverrecreatie (gratis bezoek)	290.000	5,9%	+55%
Oeverrecreatie (betaald)	159.900	3,2%	
Uitgaan	1.100.134	22,3%	+5%
Sportieve leisure	505.572	10,2%	-9%
Theaters	80.097	1,6%	-10%
(Semi) zakelijke bijeenkomsten	153.934	3,1%	-34%
<i>Totaal dagtoerisme</i>	<i>4.934.419</i>		<i>+3%</i>

Dagtoerisme goed voor ruim € 97 miljoen bestedingen en 1.263 FTE

De totale economische waarde van het dagtoerisme in Rivierenland was in 2014 € 97.251.331,-. Het grootste gedeelte hiervan is afkomstig van uitgaan (27,4%) en recreatief winkelen (19,7%).

Ten opzichte van 2011 is de totale economische waarde van het dagtoerisme gedaald met 4%. De grootste negatieve uitschieter is het zakelijk dagtoerisme (-39%). Als we het zakelijk dagtoerisme niet mee zouden tellen in het totaal, dan is de economische besteding in het dagtoerisme wel gestegen: met 0,8%. De opvallendste positieve uitschieter is oeverrecreatie met een verdubbeling van de economische waarde ten opzichte van 2011. Maar ook attracties en bezienswaardigheden tonen een stijging van 55% in de bestedingen. De komst van het Geofort als hoogwaardige dagattractie (met een bijbehorend prijsniveau) is hier grotendeels verantwoordelijk voor.

Als we de verschillen in bestedingen afzetten tegen de verschillen in het aantal bezoeken valt op dat evenementen, rondvaarten, golfbanen, routegebonden buitenrecreatie, oeverrecreatie relatief meer verdienen per bezoek. Hier is dus sprake van een positief prijseffect.

Categorie	FTE	Bestedingen	Percentage van totaal (bestedingen)	Vershil 2011-2014 (bestedingen)
Attracties en bezienswaardigheden	67	€ 5.841.504,-	6%	+54,9%
Musea	7	€ 724.751,-	0,7%	-6,5%
Evenementen	170	€ 12.615.453,-	13%	+0,3%
Rondvaarten	17	€ 1.224.489,-	1,3%	+30,1%
Golfbanen	73	€ 5.729.640,-	5,9%	+7%
Routegebonden buitenrecreatie	73	€ 6.153.079,-	6,3%	+12,6%
Recreatief winkelen	205	€ 19.205.784,-	19,7%	-10,6%
Oeverrecreatie (betaald en gratis bezoek)	31	€ 2.552.220,-	2,6%	+100,8%
Uitgaan	415	€ 26.623.243,-	27,4%	-5,4%
Sportieve Leisure	73	€ 6.825.222,-	7%	-7,1%
Theaters	27	€ 2.274.755,-	2,3%	+17,3%
<i>Totaal dagtoerisme (excl. zakelijk)</i>	<i>1.160</i>	<i>€ 89.770.139,-</i>	<i>92,3%</i>	<i>+0,8%</i>
(Semi) zakelijke bijeenkomsten	103	€ 7.481.192,-	7,7%	-38,9%
<i>Totaal dagtoerisme</i>	<i>1.263</i>	<i>€97.251.331,-</i>		<i>-4%</i>

SAMENVATTEND

Toerisme en recreatie goed voor € 150 miljoen bestedingen en 1.911 FTE

De vrijetijdseconomie in Rivierenland is in 2014 goed voor in totaal € 150.214.101,- aan bestedingen. Ten opzichte van 2011 is er sprake van een daling met 7%. Deze daling komt volledig ten laste van het verblijfstoerisme en de markt voor zakelijke bijeenkomsten. De belangrijkste reden voor de daling in die categorieën is de economische crisis. In Maar ook bijvoorbeeld de sluiting van het Apollo Hotel aan de aanbodzijde speelt mee, daarmee zijn zowel overnachtingsmogelijkheden als een locatie voor zakelijke bijeenkomsten verloren gegaan.

Waar er in Rivierenland sprake is van een daling met 7% en de recessie nog duidelijk merkbaar is, is dat in de vrijetijdseconomie landelijk gezien niet meer het geval. De Nederlandse vrijetijdseconomie kent namelijk over dezelfde periode juist een stijging met 9%, deze stijging is echter vooral te merken in de grote steden en de kustregio's, de rest van Nederland groeit nog niet zo snel. Rivierenland is dan ook niet de enige regio die achterblijft.

Qua werkgelegenheid is er ook sprake van een daling, in 2014 bedroeg de werkgelegenheid in de vrijetijdseconomie 1.911 FTE, waar deze in 2011 nog een omvang had van 2.192 (-12,8%). Dat de werkgelegenheid is afgenomen is een logisch gevolg van de afname in bestedingen. De vrijetijdseconomie is verantwoordelijk voor 5% van de werkgelegenheid in Rivierenland, waar dit landelijk gezien 6,3% is.

KANSEN VOOR RIVIERENLAND

De resultaten van de analyse van de waarde van de vrijetijdseconomie voor 2014 zijn helaas niet zoals gehoopt. Nu we echter nog midden in de periode van strategievorming zitten is het moment aangebroken om het tij te gaan keren. Een aantal ontwikkelingen die naar verwachting in de toekomst een substantiële bijdrage zullen gaan leveren aan de economische spin-off in de vrijetijdseconomie zijn in voorbereiding of al in gang gezet:

- De uitbreiding van het Van der Valk Hotel Tiel zorgt enerzijds voor een impuls in het aanbod voor verblijfstoerisme door de uitbreiding met extra hotelkamers. Anderzijds zorgen de extra conferentiezalen voor 1.700 extra vergaderstoelen en kansen voor de zakelijke markt en zal het casino een bijdrage leveren aan de bestedingen in de categorie uitgaan.
- Een initiatief voor een hoogwaardige all-weather attractie met als thema fruit (Fruitrijk) is reeds genomen. Deze zorgt op verscheidene manieren voor een economische impuls. Zowel door de bestedingen van reguliere bezoekers, maar door het all-weather karakter zijn er ook mogelijkheden om het toeristenseizoen te verbreden, waar weer meerdere sectoren van kunnen profiteren (logiesaccommodaties en horeca, maar ook ander dagtoeristisch aanbod). Het nader uitwerken van dit plan biedt reële kansen voor Rivierenland en omgeving.

- Bedrijfsleven, overheid en andere maatschappelijke partners hebben een duidelijk beeld waar Rivierenland in 2025 moet staan op het terrein van recreatie en toerisme. De ontwikkeling van Rivierenland als aantrekkelijk en interessant toeristisch recreatief gebied is komende jaren dan ook één van de drie speerpunten van het regionale Ambitiedocument. Samenwerking met ondernemers is noodzakelijk voor het ontwikkelen en vernieuwen van het aanbod. Om dit te bereiken, is de Stuurgroep Recreatie en Toerisme actief aan de slag met ondernemers en organisaties als RBT, Uit[®]waarde en RECRON.

Bovenstaande ontwikkelingen kunnen bijdragen aan de positieve ontwikkeling van de vrijetijdseconomie. Maar er kan nog veel meer. Rivierenland heeft nog flink wat impulsen nodig voor de komende periode om de gewenste doelstellingen in de vrijetijdseconomie te behalen. Daarbij is het van belang dat er gekeken wordt naar **ontwikkelingen in hoogwaardig aanbod** (waar de gemiddelde bestedingen per persoon hoger liggen). Op het gebied van het dagtoerisme zal vooral gekeken moeten worden naar **all-weather activiteiten**, die kunnen zorgen voor seizoensverbreding.

Maar ook de markt voor zakelijke bijeenkomsten kan een impuls krijgen door toevoeging van onderscheidend en bijzonder aanbod (waar men graag een stukje extra voor rijdt). Op het moment dat er meer mogelijkheden zijn voor jaarronde activiteiten, zal ook de vraag naar jaarrond overnachten ook toenemen. Om die vraag tijdig op te kunnen vangen is het belangrijk te investeren in **hoogwaardige verblijfsaccommodaties** die ook in het laagseizoen aantrekkelijk zijn. Daarmee wordt de regio Rivierenland minder afhankelijk van de kampeermarkt die al jaren onder druk staat.

Dat, in combinatie met de aantrekkende economie die naar verwachting hoe dan ook een positief effect zal gaan hebben op de bestedingen in recreatief winkelen en uitgaan, maakt dat er nog volop potentie is voor economische groei in de vrijetijdseconomie in Rivierenland. Om die volledige potentie te benutten is het van belang dat er collectieve ontwikkeling plaatsvindt waar uiteindelijk direct of indirect iedereen van kan profiteren. Door intensief samen te werken kunnen kansen verzilverd worden en groei gerealiseerd. Immers, samen bereiken we meer!